

Posudek oponenta magisterské diplomové práce

Autorka práce: Bc. Pavlína Součková

Vedoucí: Dr. Sylvie Bláhová

Oponent: doc. Pavel Dufek

Název práce: *Postoje veřejnosti a politické reprezentace k problematice LGBT komunity v Latinské Americe*

1. Cílem diplomové práce Pavlíny Součkové je „interpretovat, jaké jsou postoje veřejnosti a politické reprezentace k problematice LGBT komunity v Latinské Americe, a nakonec jejich vzájemná komparace“, s cílem zodpovědět výzkumnou otázku „Jaké jsou postoje veřejnosti a politické reprezentace k problematice LGBT komunity v Latinské Americe?“ Stanovená hypotéza pak zní: „Lze předpokládat, že tam kde není podpora veřejnosti, nebude podpora politiků a obráceně.“ K tématu nemám výhrad, ale domnívám se, že přes následné zúžení záběru na osm, respektive čtyři země, nedostačuje k žádoucímu ohraničení tématu v takových mezích, aby diplomová práce přinášela hlubší výzkumnou sondu, spíše než shrnutí existujících informací na jednom místě. Co obnášejí „postoje“ a „podpora“ není vlastně v celém textu vymezeno, což je pro účely komparace problém – není totiž jisté, že se napříč zeměmi srovnávají ty samé věci. Hypotéza samotná se pak jeví poněkud triviálně a není jasné, proč by měla být odborně zajímavá. Existuje vůbec nějaký důvod si myslet opak, hovoříme-li o nejen formálně demokratických politických systémech?
2. Co do objemu a relevance snesených informací je předložená diplomka uspokojující až nadprůměrná, a pro někoho, kdo se chce seznámit se stavem politiky a veřejného mínění ve vztahu k LGBT komunitě ve vybraných latinskoamerických zemích, velmi užitečným úvodem do problematiky. Srozumitelná je i struktura textu a návaznost jak kapitol, tak jednotlivých pasáží (což, upozorňuji, nebývá samozřejmostí). Moje hodnocení ale musí reflektovat skutečnost, že návrh k poměrně umné kompilaci již existujícího vědění nepřináší práce vlastně nic navíc. Autorka sice prezentuje výsledek jako „výzkum“, ale s tímto výrazem je třeba být opatrný ve chvíli, kdy se například v kap. 4 výzkum redukuje na převzetí vybraných výsledků *World Values Survey* doplněné o psané zopakování informací, které jsou zřejmé ze samotných tabulek a grafů. Pokud si autorka klade *výzkumné* cíle, měla by mnohem lépe vysvětlit například souvislost mezi „teoretickým rámcem“, metodologickými postupy a volbou zkoumaných zemí.

V prvním kroku by pak měla lépe propracovat samotný pojmový/terminologický aparát – v současné podobě sekce 1 ve vztahu k samotnému výzkumu příliš nevyjasňuje a spíše snáší na jednu nepřehlednou hromadu celou řadu výrazů a pojmů, které nějak souvisejí s nejrůznějšími variantami feminismu, genderových, ženských, LGBT apod. studií (namátkou: gender, sexuální identita, pohlaví, genderová identita, biologické pohlaví, sociální pohlaví, sociální a kulturní mužské a ženské role, genderové role, sexualita, sexuální orientace, ovlivnění genderu biologickými charakteristikami) – ale mně jako čtenáři uniká jednak to, jak spolu jednotlivé prvky této baterie pojmů (ne)souvisejí, ale také co si z toho mám vzít *ve vztahu k předkládanému textu* (tedy k výzkumu LGBT v Latinské Americe). Jedná se o nepříliš systematické shrnutí nejrůznějších témat a teoretických pojmů, zmínek o lidských právech a referencí k několika deklaracím a výzvám.

Podobná nahodilost se opakuje i jinde v textu – například na s. 31–32 jsou reprodukovány 3 Corralesovy hypotézy z jednoho jeho textu, ale není vůbec jasné, jaký je účel této zmínky a jestli budou nějak zkombinovány s tím, co autorka píše předtím a potom, což je dosti matoucí. Proč nebyly tyto hypotézy probrány v sekcích, kde se řeší teoretické a metodologické zázemí? Možná by se pak i podařilo zformulovat méně vágní vlastní hypotézu/hypotézy, případně sadu výzkumných otázek. Jiný příklad nesrozumitelnosti výkladového rámce – na s. 12 jsou vyjmenovány a podobně okomentovány „čtyři

základní druhy sexualit“, což navozuje dojem, že i výklad ve zbytku práce bude okolo nich organizován. Tak tomu ale není – a ani nemůže být, protože z okolních poznámek je jasné, že tuto kategorizaci přijímá jen málokdo z těch, kdo se genderem, LGBT a spol. zabývají. Text tudíž místy působí „výpiskovitě“, což je škoda, protože s nashromážděným materiálem by se bývalo dalo pracovat přesvědčivěji.

Závěr pak převážně neplní účel Závěru, protože opakuje již dávno řečené informace, které do této části textu nepatří. Což je škoda, protože úplně poslední odstavce např. sympaticky (a správně) nastiňují, kam dále by se výzkum postavení LGBT mohl ubírat. Tato nevyrovnanost či kontrast mezi podnětnými pasážemi a řádky, které vyvolávají rozpačitost, provází diplomovou práci od začátku do konce

3. Neučesaná je i metodologie samotná (navrch k pochybám uvedeným výše). Jaký je, na pozadí formulované výzkumné otázky a hypotézy, účel zkoumání *osmi* zemí ohledně postoju veřejnosti, když postoje/podpora „politické reprezentace“ jsou zkoumány jen ve *čtyřech*? A jak výběr zemí souvisí s tím, co bylo řečeno v kapitole o metodologii? Na základě jakých kritérií autorka vybírala a interpretovala prohlášení či kroky jednotlivých politických aktérů? Na s. 55 se pak podle všeho ze samotné formulace hypotézy („jestli lze předpokládat, že tam kde není podpora veřejnosti, nebude podpora politiků a obráceně“) vyvozuje potvrzení hypotézy („Pokud tedy zkoumaný vzorek společnosti bude podporovat nebo minimálně tolerovat homosexualitu, lze předpokládat, že stejná nebo podobná podpora bude i ze strany politiků“), což zatočí nejednu čtenářskou hlavu. Dovolím si poukázat i na tu drobnost, že výzkumy, které autorka prezentuje, nepotvrzují *kauzalitu*, ale nanejvýš *korelaci* (s. 68), a ani tam to není mnohdy evidentní.
4. Z formálního hlediska je třeba vytknout chybějící stránkování odkazů na používanou literaturu. Jazykově vzato práce vykazuje občasně nedostatky typu chybějících/přebývajících čárek, gramatických hrubek, nečeských nebo kostrbatých větných konstrukcí (co jsou např. vícekrát opakovaná „témata problémů a překážek“? Co je „právní legislativa“, pokud ne pleonasmus?), případně rovnou nesrozumitelných vět, ale nikoliv v nadměrném rozsahu. Pozastavil bych se ale nad snad paterým opakováním stejné formulace zdůvodňující výběr zemí ke zkoumání, které stylistický dojem taktéž narušuje.
5. Pro rozpravu bych kolegyni požádal o reakci na tyto otázky: (1) Co znamená, že „Kromě svého vlastního významu politika LGBT přispívá k širšímu pochopení politiky, moci, sociálních hnutí, veřejného mínění, institucí tvorby politiky, městské politiky, vztahu mezi vědou a veřejnou politikou a nabízí tak mnoho pohledů a možností, jak toto téma zkoumat“? Vysvětlete prosím jednotlivé prvky tohoto tvrzení, tj. jak s nimi LGBT politika souvisí a přispívá k jejich širšímu pochopení.
(2) Jak rozumět tvrzení, že zákonodárci hlasující proti pro-LGBT zákonům „hlasovali proti společnosti (respektive proti většině)“, když jsou „voleni jako hlas společnosti“ (s. 70)? Chce se tím říci, že konkrétní poslanci/poslankyně či strany hlasovali v rozporu s tím, co slibovali voličům (pro což ovšem práce nesnáší žádné podklady)? Nebo jak tu tezi chápat?

Práce splňuje parametry kladené na tyto texty na KP FF UHK a doporučuji ji k obhajobě.

Datum a místo: Hradec Králové, 19. 8. 2024

Podpis: Pavel Dufek